

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Полтавського державного

медичного університету

професор І.П.Кайдашев

2024 р.

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

за результатами фахового семінару при

Полтавському державному медичному університеті

щодо попередньої експертизи дисертаційної роботи аспіранта кафедри

гістології, цитології та ембріології Полтавського державного

медичного університету

ДУБІНІНА ДМИТРА СЕРГІЙОВИЧА

на тему «**Порівняльно-анатомічна характеристика будови**

внутрішньопечінкових жовчовивідних шляхів у тварин та людини»,

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 091 — біологія

(протокол №4 від 26 березня 2024 року)

Голова засідання – д.мед.н., професор Проніна О.М

Секретар засідання – к.мед.наук., доцент Соколенко В.М.

На засіданні були присутні: співробітники кафедри гістології, цитології та ембріології: д.мед.н., професор Шепітько В.І. - завідувач кафедри; к.мед.н., доцент Стецук Є.В - доцент закладу вищої освіти; к.б.н., доцент Борута Н.В. - доцент закладу вищої освіти; к.мед.н., доцент Пелипенко Л.Б. - доцент закладу вищої освіти; к.мед.н. Вільхова О.В. - доцент закладу вищої освіти; к.б.н Лисаченко О.Д. - доцент закладу вищої освіти; доктор філософії Волошина О.В. - викладач закладу вищої освіти; співробітники кафедри біології: д.мед.н. професор Єрошенко Г.А. - завідувач кафедри, к.б.н., доцент Улановська-Циба Н.А. - доцент закладу вищої освіти; к.мед.н., доцент Передерій Н.О - доцент закладу вищої освіти; співробітники кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії: д.б.н., професор Білаш С.М. - завідувач кафедри; д.мед.н., професор Проніна О.М. - професор закладу вищої освіти; к.мед.н., доцент Пирог-Заказникова А.В. - доцент закладу вищої освіти; співробітники кафедри анатомії людини: д.мед.н., професор Гринь В.Г. - професор закладу вищої освіти; д.мед.н., професор Костенко Ю.П. - професор закладу вищої освіти; д.мед.н., професор Черно В.С. - професор закладу вищої освіти; співробітники кафедри патологічної анатомії та судової медицини: д.мед.н., професор Старченко І.І. - професор закладу вищої освіти; к.мед.н., доцент Ройко Н.В. - доцент закладу вищої освіти; співробітники кафедри патофізіології: доцент, доктор філософії Акімов О.Є. - доцент закладу вищої освіти. Всього присутніх: 20 осіб.

Порядок денний:

Попередня експертиза дисертаційної роботи аспіранта *Дубініна Дмитра Сергійовича* на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 — Біологія.

Тема дисертації затверджена проблемною комісією «фундаментальні дисципліни», протокол №8 від 28 грудня 2020 р.

Дисертація виконана на базі Полтавського державного медичного університету.

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор *Шепітько Володимир Іванович*, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету.

Рецензенти:

Старченко Іван Іванович – д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри патологічної анатомії та судової медицини Полтавського державного медичного університету, має 3 наукові публікації, опублікованих за останні 5 років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача, з них – 2 публікації у виданнях, проіндексованих у базі даних Web of Science; не входив до складу разових спеціалізованих рад більше ніж вісім разів упродовж останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобув ступінь кандидата наук більш ніж за три роки до моменту створення спеціалізованої вченої ради.

Ерошенко Галина Анатоліївна – д.мед.н., професор, завідувач кафедри біології Полтавського державного медичного університету, має 3 наукові публікації, опублікованих за останні 5 років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача, з них – 2 публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science; не входила до складу разових спеціалізованих рад більше ніж вісім разів упродовж останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобула ступінь кандидата наук більш ніж за три роки до моменту створення спеціалізованої вченої ради.

Слухали: доповідь аспіранта Дубініна Дмитра Сергійовича

Текст доповіді:

Вельмишановний голову, шановні присутні

Захворювання печінки та жовчовивідної системи посідають перше місце серед хвороб органів травлення, як у людини, так і у тварин.

Порівняння будови внутрішньопечінкових жовчних проток у людини та тварин в залежності від типу харчування є актуальним з точки зору філогенезу. Особливе дане порівняння людини з тваринами з різним типом харчування: всеїдні (свиня), травоїдні (вівця) та м'ясоїдні (лисиця). Аналіз даних літератури показав, що дослідження стосовно порівняльної анатомії будови внутрішньопечінкових жовчних проток у тварин з різним типом харчування все ще не недостатньо вивчено.

Метою було дослідити особливості морфологічної будови стінок внутрішньопечінкових жовчних проток людини та тварин у порівняльному аспекті в залежності від типу харчування.

Завдання дослідження:

1. Дослідити особливості будови печінкових часточок у людини і ссавців різного типу харчування.
2. Встановити характер будови стінок внутрішньопечінкових міжчасточкових жовчних проток у людини та тварин різного типу харчування: вівці, свині, лисиці.
3. Вивчити морфологічні особливості будови стінок внутрішньопечінкових міжсегментних жовчних проток у травоїдних, всеїдних, м'ясоїдних тварин і людини.
4. Визначити особливості будови стінок внутрішньопечінкових міжчасткових жовчних проток у ссавців різного типу харчування і людини.

Для вирішення поставлених завдань, нами були використані такі методи дослідження:

- Анатомічний метод – для встановлення закономірності загальної будови внутрішньопечінкових жовчовивідних шляхів.
- Загально-гістологічні методи дослідження – для встановлення морффункціональної характеристики структурних компонентів внутрішньопечінкових жовчовивідних шляхів.

- Морфометричний метод – для встановлення об'єктивності отриманих результатів

Для вирішення поставлених завдань у роботі було включено 20 об'єктів:

- 5 людей
- 15 ссавців, з яких:
  - 5 всеїдних ссавців (свиня)
  - 5 травоїдних ссавців (вівця)
  - 5 м'ясоїдних ссавців (лисиця)

Включення людей до складу дозволить провести порівняльний аналіз з результатами ссавців та виявити можливі спільні або відмінні риси.

У ході комплексного морфологічного та морфометричного дослідження було вивчено клітинний склад міжчасточкових, міжсегментних та міжчасткових проток печінки людини, а також травоїдних (вівця), всеїдних (свиня) та м'ясоїдних (лисиця) ссавців. Проаналізовано такі параметри:

- Кількість епітеліальних клітин (епітеліоцитів)
- Розміри епітеліоцитів (площа цитоплазми та ядра)
- Ядерно-цитоплазматичне співвідношення (ЯЦС)
- Наявність спеціалізованих клітин (секреторних та базальних)

Гістологічна будова печінки у людини та тварин має подібний принцип організації. Основною структурною і функціональною одиницею є печінкова часточка. У центрі часточки міститься центральна вена, від якої відходять печінкові балки, утворені гепатоцитами. Між цими клітинами розташовані жовчні капіляри, звідки жовч надходить до жовчної протоки через холангіоли. Поряд з протоками знаходяться міжчасточкова артерія і вена, які разом з протокою утворюють тріади між часточками. Існують певні відмінності у деталях будови, пов'язані з особливостями виду, а саме за розмірами.

При дослідженні міжчасткових проток людини та тварин спостерігались наступні особливості у їх будові. Міжчасточкова протока

людини складається з двох оболонок, внутрішньої (слизова) і зовнішньої (адвентеційна). Слизова оболонка вистелена одношаровими кубічними епітеліоцитами з базофільною цитоплазмою, де ядра займають значну частину цитоплазми, клітинне співвідношення становить 78%. Також були присутні спеціалізовані клітини: секреторні, які мали ацидофільне забарвлення, становили 9%; базальні клітини, мали базофільне забарвлення з ядром, яке займало більшу частину цитоплазми та становить 12%. Зовнішня оболонка – представлена сполучною тканиною.

У травоядних тварин (вівці) будова подібна, але є відмінності в співвідношення клітин: епітеліоцитів становило 88%, частка секреторних клітин становила 5%, частка базальних клітин 7%.

У всеїдних тварин, наприкладі свині частка епітеліоцитів, становила 78%, наявні секреторні клітини, їх частка - 12% та базальні клітини, їх частка - 10%.

У хижаків тварин (наприкладі лисиці) епітеліоцити мають на апікальній поверхні складки, що вказує на високу секреторну активність, їх відсоток - 81%. Також присутні секреторні клітини, їх частка становить 12% та базальні клітини, що становлять 7%.

Загалом, міжчасточкові протоки різних ссавців мають схожу будову, але з деякими видовими відмінностями, пов'язаними з особливостями травлення.

При дослідженні міжсегментних проток людини та тварин були виявленні наступні структурні відмінності. У людини міжсегментні протоки вистелені епітеліоцитами кубічної та призматичної форми, їх частка 72%. Присутні секреторні клітини, їх частка становить 14% та базальні клітини - 14%.

У травоядних (вівця) тварин епітеліоцити міжсегментних проток залишаються кубічними, їх частка становило 66%. Також є секреторні клітини, їх частка становили 18% та базальні клітини - 16%.

У всеїдних (свиня) тварин епітеліоцити міжсегментних проток були призматичні, їх частка становила 73%. Присутні секреторні клітини, їх частка становила 12% та базальні клітини - 15%.

У хижих (лисиця) тварин епітеліоцити міжсегментних проток призматичні, зі складками на апікальній поверхні їх частка становила 69%. Збільшена кількість секреторних клітини, їх частка становили 15% та базальні клітини, що становлять 16%.

Загалом, у різних груп ссавців спостерігаються певні відмінності у клітинному співвідношенні міжсегментних проток.

Досліджуючи будову міжчасткових проток людини та тварин спостерігали наступне. У людини епітеліоцити міжчасткових проток призматичні, ядра на апікальній та базальній поверхнях, частка епітеліальних клітин становила 68%. Частка секреторних клітин становила 15% та базальних клітин - 17%.

У травоїдних епітеліальні клітини мали призматичну форму, зі складками, їх співвідношення 70%. Присутні келихоподібні клітини, які виробляють слиз, їх становило 14% та базальних клітин - 16%.

У всеїдних призматичні епітеліоцити становили 72%. Виявили секреторні клітини, їх частка становила 12% та базальні клітини, що становлять 16% оксифільною.

У м'ясоїдних епітеліоцити призматичні, зі складками їх частка становила 72%. Також були виявлено гранули на апікальній поверхні, вони є адаптацією до харчування та складу травної системи для забезпечення ефективного травлення та захисту. Присутні келихоподібні клітини, які виробляють слиз, їх частка 14% та базальних клітини становило 14%.

Кількість епітеліальних клітин у жовчних протоках печінки ссавців варіює залежно від типу їх харчування. У протоках найменше клітин у всеїдних, а найбільше - у м'ясоїдних та травоїдних тварин. Це адаптація до специфіки харчування - м'ясоїдні потребують ефективного виведення

продуктів метаболізму білків, травоядні - транспортування великої кількості жовчі для травлення рослинної їжі.

Діаметр проток адаптований до типу харчування: забезпечує ефективний транспорт жовчі та продуктів обміну відповідно до навантаження на травну систему певного виду.

М'ясоїдні ссавці, такі як лисиця, мають більший діаметр проток, що є адаптацією до виведення продуктів білкового обміну від споживання м'ясної їжі.

Травоядні тварини, наприклад вівця, також мають великий діаметр проток для ефективної евакуації жовчі, необхідної для перетравлення великої кількості рослинної клітковини.

У всеїдних видів, як у людини так і у свині, діаметр проток є меншим, що відображує їх більш збалансоване харчування.

Площа цитоплазми епітеліоцитів зростає - це пов'язано з адаптацією до типу харчування. Більша площа у травоядній вівці забезпечує активний транспорт рідини під час перетравлювання їжі. Отже, варіювання площі цитоплазми епітеліоцитів між видами залежить від типу харчування і функціональних навантажень на травну систему.

У епітеліальних клітинах жовчних проток площа ядер змінювалась залежно від відділу і типу харчування тварин. У міжчасточкових протоках площа ядер була найменшою у травоядних. У міжсегментних протоках вона збільшувалась. Найбільшою площа ядер була у міжчасткових протоках хижаків. Збільшення площі ядер у більших протоках свідчити про їхню вищу функціональну активність, пов'язану з виведенням більшого об'єму жовчі.

У міжчасткових протоках найвище ядерно-цитоплазматичне співвідношення спостерігається у хижака лисиці, що свідчить про високу метаболічну активність клітин, пов'язану з травленням білкової їжі. У людини та вівці це співвідношення вище у більших протоках порівняно з меншими, що пов'язано зі збільшенням функціональної активності. Таким чином, ядерно-цитоплазматичне співвідношення епітеліальних клітин

печінкових проток залежить від типу харчування виду та функціональної активності клітин в різних відділах проток.

Дякую ЗСУ за можливість проведення нашого заходу.

Дякую за увагу!

Було задано 19 питань на які дисертант надав вичерпну відповідь.

В дискусії взяли участь: д.б.н., професор Білаш С.М.; д.мед.н., професор Гринь В.Г.; к.мед.н., доцент Пирог-Заказникова А.В.; д.мед.н., професор Черно В.С.; к.мед.н., доцент Передерій Н.О; доктор філософії, доцент Акімов. О.Є.; д.мед.н., професор Проніна О.М.

Актуальність теми. Печінка – це залоза змішаної секреції травної системи. Вона є найбільшою за своїми розмірами 30x20x15см, має вагу 1,5 – 2,0 кг, розташована під куполом діафрагми в правому підребер'ї, є важливим органом з багатьма функціями. Основна з них – детоксикаційна, яка забезпечує нейтралізацію білкових метаболітів і токсинів, а також інактивацію лікарських засобів. Печінка виконує білково-окислювальну функцію: синтез білків плазми (альбумінів фібриногену, протромбіну та ін.), необхідних для життєдіяльності організму та ендокринну функцію виконує шляхом вироблення соматомедину (це поліпептидний гормон, який синтезується переважно в печінці під впливом гормону росту). Екзокринна функція полягає у виробленні жовчі, яка необхідна для всмоктування жирів у кишечнику. Печінка бере участь в обмінних процесах, захисній реакції організму від мікроорганізмів, виконує кровотворну функцію і депонує до 1,5 літрів крові, що надходить у судинну систему при значній крововтраті. Основними клітинними елементами печінки є гепатоцити, які становлять понад 60% від загальної маси органу і беруть участь у більшості його функцій.

Захворювання печінки та жовчовивідної системи посідають перше місце серед хвороб органів травлення і третє після серцево-судинних захворювань та цукрового діабету. Запалення печінки (гепатит)

супроводжується пошкодженням і загибеллю клітин печінки. Жовч потрапляє в кровоносні капіляри і розноситься по всьому організму, забарвлює тканини в жовтий колір (жовтяниця). При токсичному ураженні гепатоцитів часто виникає надмірний розвиток сполучної тканини зі значною атрофією – зменшенням розмірів і кількості печінкових часточок. Жовчнокам'яна хвороба зустрічається в середньому у 15% населення. Жінки хворіють у три-чотири рази частіше, ніж чоловіки. Максимальна захворюваність досягає у шести десятирічному віці обох статей.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є фрагментом комплексної науково-дослідницької роботи Полтавського державного медичного університету «Морфо-функціональне вивчення внутрішніх органів людини та лабораторних тварин в різних аспектах експериментальної медицини», № державної реєстрації 0121U108258, роки виконання: 2021-2025.

Тема дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії затверджена проблемною комісією «фундаментальні дисципліни», протокол №8 від 28 грудня 2020 р.

Особистий внесок здобувача у дисертації. Дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням автора, виконаним на кафедрі гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету під науковим керівництвом завідувача кафедри, д.мед.н., професора Шепітько В.І.

Автором запропонована тема наукового дослідження, проведений літературний, патентний пошук, обґрунтована актуальність, наукова новизна і практична значимість дослідження.

Разом із науковим керівником розроблений дизайн та структура дослідження, обрані його методи, підготовлені і оприлюднені друковані праці, що відображають результати дослідження.

Автор власноруч розробив критерії включення і виключення з дослідження, самостійно провів аналіз лабораторних і морфологічних досліджень.

Автором самостійно підготовлені всі матеріали розділів наукової роботи, за рецензуванням наукового керівника написаний її текст.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертаційна робота Дубініна Дмитра Сергійовича ґрунтується на дослідженнях структурних компонентів внутрішньопечінкових жовчних проток тварин та людини у порівняльно-анатомічному аспекті в залежності від типу харчування. Для вирішення поставлених завдань у роботі було включено 20 об'єктів: 5 людей та 15 тварин (5 свиней, 5 овець та 5 лисиць). Організація дослідження і методи статистичного аналізу є методологічно вірними. Статистична обробка проведена коректно і в повному обсязі, достовірність отриманих результатів не викликає сумнівів. Представлені автором положення і висновки обґрунтовані одержаними даними і є логічним наслідком результатів досліджень.

Характеристика первинної документації. Комісія, затверджена наказом №17-Н від 07 березня 2024 року у складі д.мед.н., професора, професора закладу вищої освіти кафедри анатомії людини (голова комісії) Гриня В.Г., к.мед.н, доцента закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Борути Н.В., к.мед.н, доцента, доцента закладу вищої освіти кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Пирог–Заказнікової А.В. та головного метролога академії Скрипник В.П. перевірила стан первинної документації та матеріалів дисертації Дубініна Дмитра Сергійовича та встановила, що документи представлені в повному обсязі, оформлені необхідним чином. Поршень у ведені та оформлені первинних документів не знайдено.

Цифровий матеріал у перевірених комісією документах повністю базується на фактичному матеріалі проведених Дубініном Д.С. досліджень.

Достовірність результатів підтверджується цифровим матеріалом статистичної бази даних.

Висновок комісії з питань етики. Структура, дизайн, зміст і документальний супровід дослідження були визнані локальною комісією з питань біомедичної етики Полтавського державного медичного університету (протокол № 187 від 22.10.2020 р.) як такі, що відповідають вимогам Гельсінської декларації "Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження", прийнятою 18-ою Генеральною асамблеєю Всесвітньої медичної асоціації (м. Гельсінкі, Фінляндія, 1964 р.) з подальшими переглядами, Етичному кодексу лікаря України, Етичному кодексу науковця України. Відповідно цим вимогам до включення у дослідження у всіх законних представників людей була отримана інформована згода на участь у дослідженні, яка була оформлена у вигляді письмового акту за їх підписом. Поршень морально-етичних норм при проведенні науково-дослідної роботи не виявлено.

Наукова новизна роботи. На підставі обґрунтованої оцінки порівняльна характеристика морфологічних особливостей будови внутрішньопечінкових проток різних представників тваринного світу у порівнянні з людиною дасть можливість уточнити етіологію та патогенез запальних процесів гепатобіліарної системи. Дослідження внутрішньопечінкових жовчовивідних проток значно розширить інформацію про їх структурну організацію стінок.

Теоретичне значення. Проведені дослідження дадуть змогу визначити морфологічні зміни в стінках внутрішньопечінкових проток в залежності від типу харчування у природних умовах та з'ясувати обґрунтування лікування хворих на гострий холецистит і профілактику його чисельних ускладнень. Ця дослідження інформація розширить уявлення про будову стінок внутрішньопечінкових жовчовивідних проток та дозволить уточнити етіологію і патогенез запальних процесів у цьому органі.

Відповідність вимогам до оформлення дисертації. Дисертація є рукописом, викладеним на 180 сторінках комп'ютерного тексту і складається із анотації українською і англійською мовами, переліку наукових праць здобувача, опублікованих за темою дисертації, вступу, 9 розділів, які включають огляд літератури, матеріали і методи дослідження, 4 розділів результатів власних досліджень, їх аналіз та узагальнення, висновки, практичні рекомендації, перелік літератури. Дисертаційна робота ілюстрована 28 мікрофотографіями, 4 таблицями і 20 діаграмою. Список літератури викладений на 19 сторінках і складається з 166 літературних джерел, з яких 93 – кирилицею, 73 – латиницею.

Дисертація повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019.

Практичне значення роботи. Отримані результати проведених морфологічних досліджень будуть мати значення при складанні практичних рекомендацій, що до профілактики та вибору методів лікування хворих на холецистит та профілактику його чисельних ускладнень.

Повнота опублікування результатів дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових праць, з них 2 статті у фахових наукових виданнях (одна стаття одноосібна), 2 статті у виданнях, що входять до наукометричної бази Web of Science, та 5 тез доповідей, надрукованих у матеріалах науково-практичних конференцій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації було обговорено та позитивно оцінено на: Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, присвяченої 100-річчю Полтавського державного медичного університету «МЕДИЧНА НАУКА-2021». 2021; 33; Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «МЕДИЧНА НАУКА-2022». 2022; 33-34.; Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація»

(III Жутаєвські читання). 2023; 26-27; Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених з міжнародною участю «Досягнення експериментальної та клінічної медицини» пам'яті професора Олександра Васильовича Катрушова: м. Полтава, 19 травня 2023 року. 40-вій Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених. 2023; 72-73.

Особистий внесок здобувача до наукових праць.

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Полив'яна ОА, Шепітко КВ, Стецук ЄВ, Дубінін ДС, Акімов О.Є. Вплив продовженого центрального блокування синтезу тестостерона триптереліном на морфологічну структуру печінки щурів. Світ медицини та біології. 2021; 1(75): 205-209.
2. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Дубінін СІ, Стецук ЄВ, Борута НВ, Вільхова ОВ, Улановська-Циба НА. Аналіз будови внутрішньопечінкових жовчних шляхів ссавців зі змішаним типом харчування. Біологія та Екологія. 2022; 8(2): 129-134.
3. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Стецук ЄВ, Дубінін СІ, Борута НВ, Левченко ОЛ, Улановська-Циба. Характеристика структурних компонентів внутрішньопечінкових жовчних шляхів людини. Світ медицини та біології. 2023; 2(84): 209-213.
4. Дубінін ДС. Особливості будови внутрішньопечінкових жовчних шляхів у травоядних ссавців. Біологія та Екологія. 2023; 9(1): 85-92.

Наукові праці які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Стецук ЄВ. Порівняльна характеристика будови слизової оболонки жовчовивідних проток людини та ссавців. Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених, присвячена 100-річчю Полтавського державного медичного університету «МЕДИЧНА НАУКА-2021». 2021; С 33.

2. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Дубінін СІ. Характеристика внутрішньопечінкових жовчних проток людини. Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених «МЕДИЧНА НАУКА-2022». 2022; С 33-34.
3. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Стецук ЄВ, Дубінін СІ, Борута НВ, Лисаченко ОД, Левченко ОЛ. Характеристика структурних компонентів внутрішньопечінкових жовчовивідних шляхів. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація» (ІІІ Жутаєвські читання). 2023; С 26-27.
4. Дубінін ДС. Характеристика структурних компонентів жовчовивідних проток печінкової часточки у вівці. Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених з міжнародною участю «Досягнення експериментальної та клінічної медицини» пам'яті професора Олександра Васильовича Катрушова: м. Полтава, 19 травня 2023 року.
5. Дубінін ДС, Шепітько ВІ, Дубінін СІ, Стецук ЄВ, Борута НВ. Особливості будови внутрішньопечінкових жовчовивідних проток у хижих ссавців. 40-ва Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених. 2023; С 72-73.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота Дубініна Дмитра Сергійовича відповідає спеціальності 091 – Біологія.

Характеристика здобувача, його творчий шлях у науці, ступінь його наукової зрілості тощо. Дубінін Дмитро Сергійович, 1996 року народження, освіта вища, у 2018 році закінчив природничий факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. З 2018 по 2019 рік навчався в магістратурі за спеціальністю "Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)", а також за спеціальністю "Філологія (Германські мови та література (переклад включно), перша - англійська)". У 2018 році працював лаборантом на кафедрі гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету. З

січня 2020 році працював старшим лаборантом на кафедрі гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету.

З вересня 2020 року навчався у очній (денний) аспірантурі кафедри гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету.

За період навчання у аспірантурі здобувач набув теоретичних знань, умінь, навичок та відповідної компетентності, передбаченої освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії в Полтавському державному медичному університеті зі спеціальності 091 – Біологія, оволодів методиками лабораторних досліджень, узагальнення та аналізу одержаних результатів, підготовки оригінальних наукових публікацій, оформлення дисертаційної роботи. Постійно поглиблює свої знання з гістології та суміжних дисциплін. У своїй роботі дотримується принципів біомедичної етики та академічної доброчесності. Користується авторитетом у співробітників кафедри та студентів.

Результати перевірки на наявність неправомірних запозичень. Полтавський державний медичний університет має внутрішню систему перевірки академічних текстів на наявність запозичень. Академічні тексти перевіряються на основі Положення «Про порядок перевірки у Полтавському державному медичному університеті текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату», що базується на чинному законодавстві України. Публікації та дисертаційна робота Дубініна Дмитра Сергійовича не містять виявлених текстових та інших запозичень.

ПОСТАНОВИЛИ

На основі представленої дисертаційної роботи, прилюдного її обговорення, відповідей на запитання та відгуків офіційних рецензентів учасники фахового семінару при Полтавському державному медичному

університеті вважають, що дисертаційна робота аспіранта Дубініна Д.С. «Порівняльно-анатомічна характеристика будови внутрішньопечінкових жовчовивідних шляхів у тварин та людини» є закінченим науковим дослідженням, що розв'язує наукову задачу, яка полягає у значенні морфологічних особливостей будови внутрішньопечінкових жовчовивідних проток у різних представників тваринного світу в порівнянні з людиною та встановленні можливих зв'язків між особливостями їх структурної організації гепатобіліарної системи.

Дисертація повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 із змінами, внесеними Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 та може бути представлена до офіційного захисту за спеціальністю 091 Біологія.

Висновок прийнято одностайно.

Голова фахового семінару,
д. мед. н., професор

Олена **ПРОНІНА**

Секретар фахового семінару,
к.б.н., доцент

Валентина **СОКОЛЕНКО**